

Практична робота №1

Тема: Методологія раціонального використання земельних ресурсів

Мета: вивчити принципи, основні поняття й визначення що стосуються раціонального використання земельних ресурсів та охорони земель, опрацювати основні нормативні документи, які регламентують використання та охорону земель.

Завдання:

- ❖ Ознайомитися з основними принципами раціонального використання земельних ресурсів та охорони земель.
- ❖ Вивчити основні поняття й визначення що стосуються раціонального використання земельних ресурсів та охорони земель
- ❖ Опрацювати основні нормативні документи, які регламентують використання та охорону земель.

Теоретичні положення:

Відповідно до статті 1 закону України «Про охорону земель» - *земля* це поверхня суші з ґрунтами, корисними копалинами та іншими природними елементами, що органічно поєднані та функціонують разом з нею.

Земельні ресурси - сукупний природний ресурс поверхні суші та просторовий базис розселення і господарської діяльності, основний засіб виробництва в сільському та лісовому господарстві.

Відповідно, для земельних ресурсів, як базової основи землекористування, властиві 5 функцій:

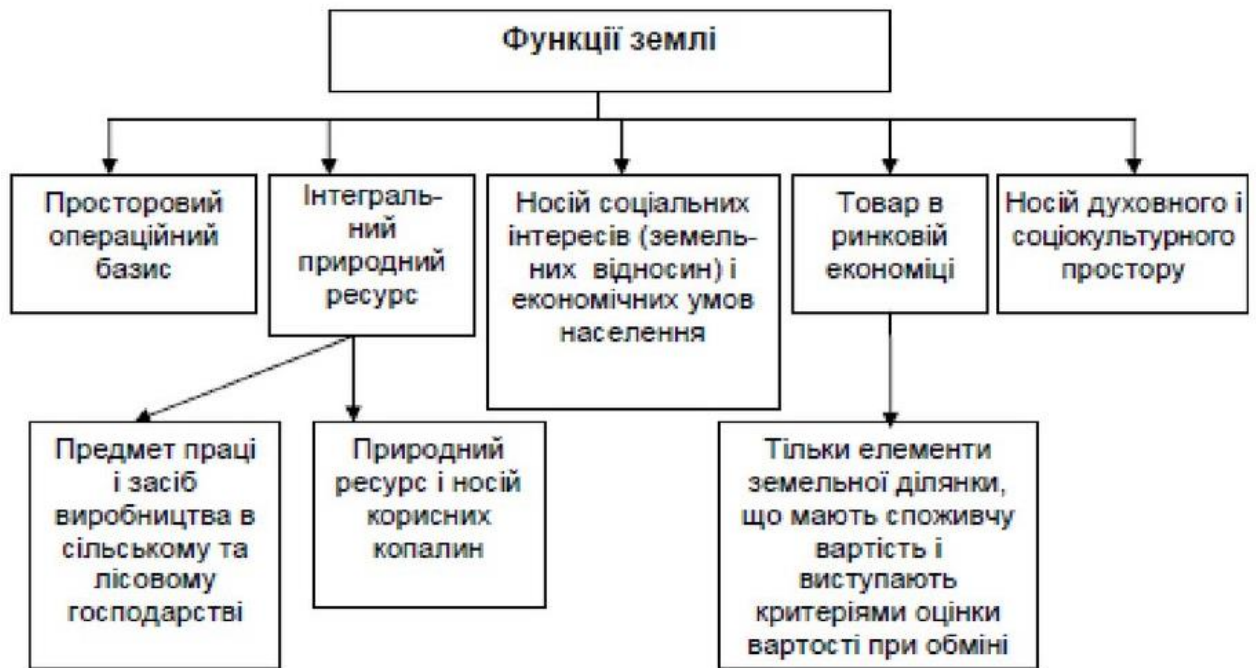

Рис. 1. Функції землі

При організації раціонального використання та охорони землі важливо враховувати складну взаємодію всіх зазначених функцій, так як ігнорування або недооцінка хоча б однієї з них можуть призвести до вкрай негативних наслідків. Наприклад, недостатнє врахування природних факторів нерідко призводить до сильного виснаження землі в процесі виробництва, розвитку водної та вітрової ерозії, забруднення, тощо; якщо не оцінюєте роль землі як головного засобу виробництва в сільському господарстві, втрачається її родючість; якщо ж не приймається до уваги соціально-економічне значення земельних ресурсів, у людей зникає інтерес до використання землі, зникає відчуття власника, вони перестають цінувати і берегти землю, з тим щоб передати її майбутнім поколінням у найкращому вигляді.

Раціональне використання і охорона земель одне з головних завдань у будь-якому суспільстві. Раціональним може вважатися їх використання при якому здійснюється охорона і відтворення продуктивних та інших корисних властивостей земельних ресурсів; найбільш повно враховуються природні і економічні умови та властивості конкретних земельних ділянок; досягається висока ефективність виробничої та іншої діяльності;

забезпечується оптимальне поєднання громадських колективних і особистих інтересів у використанні землі.

Враховуючи ці вимоги, можна дати наступне визначення: **раціональне використання землі** - це діяльність пов'язана з ефективним використанням земельних та інших природних ресурсів з екологічної та економічної точок зору що відповідає суспільним територіальним громад та приватним інтересам.

Організація раціонального використання земель вимагає знань про умови які впливають на використання земель та інших природних ресурсів і фактори що його забезпечують.

Умови, які мають вплив на формування раціонального використання земель:

- ❖ природо історичні властивості земельних ресурсів
- ❖ просторові та рельєфні
- ❖ ґрунтовий, природний, рослинний покриви
- ❖ кліматичні та гідрографічні
- ❖ екологічні, економічні, соціальні, сільськогосподарські та інші умови
- ❖ види господарського використання земель
- ❖ права власності на землю
- ❖ склад угідь
- ❖ типи землекористування
- ❖ форми та відповідні методи використання земель

В українському законодавстві закладені наступні основні принципи використання земель:

- ❖ поєднання особливості використання землі як територіального базису, природного ресурсу і основного засобу виробництва
- ❖ забезпечення рівності права власності на землю громадян, юридичних осіб, територіальних громад та держави
- ❖ не втручання держави у здійснення громадянами, юридичними особами та територіальними громадами своїх прав щодо володіння,

користування і розпорядження землею, крім випадків, передбачених законом

- ❖ забезпечення раціонального використання та охорони земель
- ❖ забезпечення гарантій прав на землю
- ❖ пріоритету вимог екологічної безпеки

Чим вище науково-технічний потенціал суспільства та інтенсивність пасивного природокористування, тим гостріше відчувається потреба в охороні земельних та інших природних ресурсів головне завдання полягає в тому, щоб використання земельних ресурсів у всіх сферах життя суспільства не призводило до незворотного порушення екологічної рівноваги у природі.

Особливе значення при землеустрої має знання функціональних властивостей землі як природного ресурсу, як засоби виробництва і як об'єкта соціально-економічних відносин, тому, в законі України «Про землеустрій» введено ще таке поняття як «стале землекористування» що означає форму та відповідні до неї методи використання земель, що забезпечують оптимальні параметри екологічних і соціально-економічних функцій території

Методичні рекомендації:

1. Опрацювавши основні нормативні документи, які регламентують використання та охорону земель заповніть таблицю.

Нормативний документ	Посилання на відповідний законодавчий документ
Земельний кодекс України	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text

Розпорядження Кабінету міністрів України «Про схвалення концепції боротьби з деградацією земель та опустелюванням»	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2014-p#Text
	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text

2. На основі опрацьованих нормативних документів (кодексів, законів) дати визначення поняттям що стосуються раціонального використання земельних ресурсів та охорони земель.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1423-20#Text>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр#Text>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>

Терміни	Зміст
охорона земель	
порушені землі	
охорона ґрунтів	
деградація земель	
черезсмужжя	
водний об'єкт	
річковий басейн	
земельна лісова ділянка	
гранично допустима концентрація забруднюючих речовин	
агрорландшафт	

природні території та об'єкти	
-------------------------------	--

3. На основі опрацьованих нормативних документів (кодексів, законів) розкрити питання

Завдання законодавства про охорону навколишнього природного середовища	Завданням законодавства про охорону навколишнього природного середовища є регулювання відносин у галузі охорони, використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання і ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження природних ресурсів, генетичного фонду живої природи, ландшафтів та інших природних комплексів, унікальних територій та природних об'єктів, пов'язаних з історико-культурною спадщиною <i>ст. 1 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»</i>
Принципи державної політики у сфері охорони земель	
Компетенція Кабінету Міністрів України у галузі охорони навколишнього природного середовища	
Пріоритетність земель сільськогосподарського призначення	
Повноваження Верховної Ради України в галузі охорони земель	
Схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони	

земель адміністративно-територіальних одиниць, територій територіальних громад	
Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, генеральний план населеного пункту, детальний план території	
Землі водного фонду	
Повноваження Кабінету Міністрів України в галузі охорони земель	
Право власності на природні ресурси	

Форма подання:

1. В електронній формі (Microsoft Office 2003: MS Word 2003, розширення .doc).
2. Розміщення на аркушах паперу формату А4 (297×210мм). Реферативна форма подання (від 3 до 5 сторінок) виконаного завдання з включенням таблиць.

Критерії оцінювання:

Елемент завдання	Критерій оцінювання	Кількість балів
Реферативне подання матеріалу (від 3 до 5 сторінок)	Чітке і грамотне оформлення	1
Висвітлення основних питань теми (коректність виконаного завдання)	Таблиця 1	4
	Таблиця 2	4
	Таблиця 3	4
Висновок	Обґрунтувати результати роботи	2

Всього	15
--------	----

